

6 Şubat Depremlerinin Yıl Dönümünde: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Esas Alan Yeniden İnşa Mümkün

6 Şubat 2023'te meydana gelen ve başta Maraş, Hatay, Adıyaman olmak üzere 11 ili etkileyen depremlerin üzerinden bir yıl daha geçti. Kaybettiğimiz on binlerce insanı saygı, özlem ve derin bir yasla anıyoruz. Bu büyük felaket yalnızca binaları değil; yaşamları, toplumsal bağları yok etti.

6 Şubat'ta bir kez daha gördük ki; depremler “doğal”, ancak afete dönüşmesi asla doğal değildir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, yoksulluk ve ayrımcılık, afetlerin etkisini katmerleyerek derinleştirir. Kadınlar, kız çocukları ve LGBTİ+’lar afet süreçlerinde hem hayatta kalma hem de sonrasında yaşamı yeniden kurma mücadelesinde çok katmanlı risklerle karşı karşıya kalmaktadır.

Deprem bölgelerinde;

- Kadınlar bakım emeğinin görünmez yükünü çoğu zaman tek başına üstlenmek zorunda bırakılmış,
- Güvenli barınma, hijyen ve mahremiyet koşullarına erişimde ciddi zorluklar yaşamış,
- Şiddet ve istismar riskleri artmış,
- “Kadın Sağlığı” hizmetlerine erişim kesintiye uğramış,
- İstihdamdan ilk dışlanan, sosyal yardımlara erişimde ise en geride bırakılan gruplardan biri olmuştur.

Tüm bunlara rağmen kadınlar; arama-kurtarmadan dayanışma ağlarının kurulmasına, gıda üretiminden çocuk ve yaşlı bakımına kadar yaşamı yeniden kuran asli özneler olmuştur. Ancak bu emek görünmez kılınmış, kadınlar karar alma süreçlerinden uzak tutulmuştur.

Bugün, depremin yıl dönümünde bir kez daha altını çiziyoruz:

Toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetmeyen hiçbir afet politikası adil değildir.

Kadınları öncelemeyen hiçbir yeniden inşa süreci sürdürülebilir değildir.

Bu nedenle çağrımızdır:

1. Afet yönetimi ve yeniden inşa süreçlerinin tüm aşamalarında yasalar ve uluslararası sözleşmelerle zaten zorunlu olan toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi hayata geçirilmelidir.
2. Kadınların yerel ve merkezi karar alma mekanizmalarına eşit ve etkin katılımı sağlanmalıdır.

3. Güvenli barınma alanları; aydınlatma, kilitlenebilir alanlar, hijyen ve mahremiyet koşulları gözetilerek düzenlenmelidir.
4. Şiddetle mücadele mekanizmaları afet bölgelerinde kesintisiz ve erişilebilir biçimde işletilmelidir.
5. Ücretsiz kreşler, bakım destekleri ve kadın istihdamını önceleyen ekonomik programlar hayata geçirilmelidir.
6. Yerel ve sürdürülebilir üretim modelleri güçlendirilmeli ve kadınların yeniden inşa sürecinin öznesi oldukları kabul edilmelidir.
7. Depremi ardından kurulan dayanışma, bizlere başka bir yaşamın mümkün olduğunu göstermiştir; eşitliğin, kamuculuğun ve bakım odaklı sosyal politikaların hayat kurtardığını hep birlikte deneyimledik.

Bugün yasımızı tutarken sözümüzü de kuruyoruz:

Kadınların yaşam hakkını, emeğini ve sözünü merkeze almayan hiçbir politika gerçek bir iyileşme yaratamaz. Afetlere dirençli toplumlar ancak eşitlikle kurulabilir.

6 Şubat'ta yitirdiklerimizin anısı önünde saygıyla eğiliyor; yaşamı, eşitliği ve dayanışmayı büyütme sözümüzü bir kez daha yineliyoruz.

Unutmayacağız. Affetmeyeceğiz. Vazgeçmeyeceğiz.

Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV)

#Unutmadık

#Affetmeyeceğiz